

10. 2. 2025

ID: 119156

Exekuce

Exekuci (výkon rozhodnutí) příkázáním pohledávky z titulu penzijního připojištění povinného (fyzické osoby) u penzijního fondu lze za podmínek zákona (§ 303 a násl. o. s. ř.) provést bez ohledu na skutečnost, že část pohledávky může mít původ v exekučně nezabavitelných částkách mzdy povinného, neboť v tomto rozsahu částky mzdy vložení do úspor ve formě penzijního připojištění pozbyly původní charakter.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 20 Cdo 1211/2024-113 ze dne 7.11.2024)

Nejvyšší soud rozhodl v exekuční věci oprávněné společnosti FALCONCREEK INVESTMENTS LTD, se sídlem A., Nikósie, Kyperská republika, zastoupené JUDr. Ing. K.G., Ph.D., advokátem se sídlem v P., proti povinnému J. K., zastoupenému JUDr. Ing. P.C., LL.M., advokátem se sídlem v P., pro 262 349,71 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu Plzeň-město pod sp. zn. 77 EXE 811/2013, o dovolání povinného proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 18. ledna 2024, č. j. 13 Co 261/2023-93, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

1) Ve shora specifikované věci Krajský soud v Plzni (dále „odvolací soud“) usnesením ze dne 18. 1. 2024, č. j. 13 Co 261/2023-93, k odvolání povinného potvrdil usnesení Okresního soudu Plzeň-město (dále „soud prvního stupně“) ze dne 17. 4. 2023, č. j. 77 EXE 811/2013-41, ve znění opravného usnesení soudu prvního stupně ze dne 21. 9. 2023, č. j. 77 EXE 811/2013-72, jímž soud prvního stupně zamítl návrh povinného na částečné zastavení exekuce příkázáním pohledávky „vůči Generali penzijní společnost a. s., IČ 61858692, z titulu smlouvy povinného číslo XY“.

2) Odvolací soud vyšel ze zjištění, že posuzované exekuční řízení bylo zahájeno dne 23. 4. 2013 podáním exekučního návrhu právní předchůdkyní oprávněné (CDV-3, LTD, se sídlem v Londýně, 133 Fleet Street, EC4A 2BB, Spojené království Velké Británie a Severního Irska) a provedením exekuce byl za účelem vymáhání pohledávky ve výši 262 349,71 Kč s příslušenstvím podle vykonatelného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 30. 1. 2013, č. j. 62 C 768/2012-12 (dále „exekuční titul“), pověřen soudní exekutor JUDr. Tomáš Vrána, Exekutorský úřad Přerov. V průběhu řízení došlo ke změně soudního exekutora a s účinky od 1. 4. 2016 vede exekuci JUDr. Lukáš Jícha, Exekutorský úřad Přerov. Dne 4. 7. 2016 vydal exekutor pod č. j. 203 EX 15374/13-23 exekuční příkaz k provedení exekuce příkázáním pohledávky, kterou má povinný vůči Generali penzijní společnost a. s. (původně pod názvem Penzijní společnost České spořitelny, a. s. - dále „penzijní společnost“ či „penzijní fond“) z titulu nároku povinného na plnění ze smlouvy o penzijním připojištění založené ke dni 1. 8. 2007 (viz shora - dále „penzijní připojištění“). Namítal-li povinný, že pohledávky na účtu penzijní společnosti nepodléhají exekuci z důvodu, že úložky provedené povinným na účet penzijního připojištění byly v době před a po zahájení exekučního řízení činěny z nezabavitelné části jeho mzdy, která povinnému zůstala po postižení mzdy ve prospěch jiných exekucí, odvolací soud takovou námitku (ve shodě se soudem prvního stupně) neuznal. Citoval ustanovení § 303 odst. 1 a 2 zákona 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

(dále „o. s. ř.“), a bez pochybností uzavřel, že exekucním příkazem postižené pohledávky vůči penzijní společnosti nepředstavují nezabavitelnou část mzdy, jejíž zákonná ochrana „neslouží k tvorbě úspor povinným po řadu let, jak je tomu v daném případě, do budoucna“. Takové úspory nashromážděné za řadu let tudíž nejsou nezabavitelným minimem určeným k uspokojování nezbytných potřeb povinného a jím vyživovaných osob, tudíž smysl právní úpravy nezabavitelné částky podle § 278 a § 299 odst. 1 o. s. ř. nemůže být v případě povinného popřen. Důvod k zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. proto není naplněn, a to ani v souvislosti s nepřiměřeností rozsahu postiženého majetku povinného vůči vymáhané pohledávce oprávněné (§ 268 odst. 4 o. s. ř.), jestliže doposud nebylo „ničeho vymoženo“ a předmětné přikázání pohledávky je jediným způsobem uspokojení vymáhané pohledávky „z převažující části“.

3) Usnesení odvolacího soudu napadl povinný dovoláním, jehož přípustnost spatřoval v tom, že rozhodnutí odvolacího soudu (a rovněž i soudu prvního stupně) závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Takovou otázkou je, „zda je možné z nezabavitelného minima, které jako jediné povinnému zůstalo po provedení srážek z jeho mzdy, po uspořené části tohoto nezabavitelného minima i toto uspořené aktivum následně povinnému zabavit, resp. strhnout na exekuci“.

4) Dovolatel argumentoval tím, že za situace, kdy strádal části nezabavitelného minima na penzijní připojištění tak, aby si tyto prostředky v důchodu vyplácel pravidelně měsíčně formou renty, pak mezi důchodem a mzdou není pro příjemce zásadní rozdíl, tj. důchod by měl být stejně jako mzda ochráněn (v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, konkrétně jeho rozsudkem ze dne 3. dubna 2012, č. j. 2 Afs 80/2011-60, i Ústavního soudu, jeho nálezem ze dne 20. října 2016, sp. zn. IV. ÚS 121/16). Opačný závěr by znamenal svémocný zásah veřejné moci do základních práv a svobod povinného. Navrhl z uvedených důvodů, aby Nejvyšší soud napadené usnesení odvolacího soudu (případně i usnesení soudu prvního stupně) zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu (soudu prvního stupně) k dalšímu řízení.

5) Oprávněná se k dovolání nevyjádřila.

6) Nejvyšší soud jako soud dovolací (viz § 10a o. s. ř.) rozhodl o dovolání povinného podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. čl. II bod 2 zákona [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony), dále opět „o. s. ř.“, a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno k tomu legitimovaným účastníkem exekucního řízení (viz § 36 odst. 1 zákona [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekucní činnosti /exekucní řád/ a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů - dále „ex. řád“) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., dospěl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) k závěru, že dovolání sice je v otázce exekucního postižení penzijního připojištění přikázáním pohledávky přípustné, neboť v těchto poměrech nebyla právní otázka v rozhodovací praxi odvolacího soudu dosud vyřešena (§ 237 o. s. ř.), není však opodstatněné.

7) V první řadě je třeba zmínit, že přikázáním pohledávky jsou v posuzované exekuci vydaným exekucním příkazem postiženy finanční prostředky, jež představují pohledávku povinného z titulu penzijního připojištění vůči penzijnímu fondu, což je způsob spoření, jímž se povinný zajišťuje na penzi a které je součástí tzv. třetího pilíře tuzemského důchodového systému (srov. zákon [42/1994](#) Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů - dále „ZoPP“). Penzijním připojištěním zákon rozumí shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění (dále jen „účastník“) a státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění (§ 1 odst. 2 ZoPP). Příspěvky účastníků zákon nijak nedefinuje (neurčuje pozitivně či negativně jejich původ či zdroj), toliko stanoví jejich minimální výši a splatnost

(srov. § 27 ZoPP). Penzijní připojištění uvedeného typu bylo možné uzavřít nejpozději do 30. 11. 2012, přičemž od 1. 1. 2013 bylo uvedené spoření nahrazeno doplňkovým penzijním spořením (viz zákon [427/2011](#) Sb.). Pohledávka účastníka vůči penzijnímu fondu z titulu penzijního připojištění sjednaného v režimu ZoPP (jako tomu bylo v případě dovolatele) zahrnovala, resp. zahrnuje vedle příspěvků účastníka penzijního připojištění a příspěvků státu rovněž (fakultativně) příspěvky od třetích osob (typicky od zaměstnavatele účastníka) a výnosy z uvedených příspěvků (u povinného představovala ke dni 13. 2. 2022 naspořená částka jeho příspěvků 384 000 Kč, příspěvky zaměstnavatele 267 316 Kč, příspěvky státu 31 270 Kč a výnosy 45 778,14 Kč, jak na základě dokazování konstatovaly soudy obou stupňů).

8) Argumentuje-li dovolatel v souvislosti s předestřenu otázkou nezabavitelnými částkami ze své mzdy (viz § 278 a násl. o. s. ř.), jimiž měl do sjednaného penzijního připojištění přispívat, předně přehlídí, že nezabavitelné částky z měsíční mzdy jsou chráněny v rámci vedení výkonu rozhodnutí (exekuce) srážkami ze mzdy, což ale neplatí u posuzovaného příkázání pohledávky (§ 303 a násl. o. s. ř., viz rovněž § 52 odst. 1 a § 59 odst. 1 písm. b/ ex. řádu). Jakoukoli procesní analogii v tomto směru je třeba odmítnout coby zásadně nepřijatelnou. Jinak řečeno, ve věci dovolatele je postižena nikoli jeho mzda, ale pohledávka z titulu penzijního připojištění, čemuž zákon, vyjma garantovaného trojnásobku životního minima jednotlivce - fyzické osoby (srov. § 304b odst. 1 o. s. ř.), nebrání (srov. dále též § 304a odst. 1 o. s. ř.). K tomu je nutno zdůraznit, že pohledávka povinného představuje jím naspořené peněžní prostředky, od nichž není potřebné části exekučně dříve nepostižených mezd povinného, tj. částek v nezabavitelné výši, oddělovat, neboť vkladem do penzijního připojištění (spoření) ztratily původní charakter (srov. mutatis mutandis odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. března 2011, sp. zn. 20 Cdo 4105/2009). Nadto by byl takový postup separace jednotlivých příspěvků do penzijního připojištění značně skutkově a důkazně složitý (a procesně nevhodný), odporující primárně teleologickému výkladu právní úpravy. V neposlední řadě je namísto připomenout (s odkazem na obsahové složení penzijního připojištění - viz shora), že pohledávka účastníka (povinného) vůči penzijnímu fondu nezahrnuje pouze úsporu peněžních prostředků povinného, ale rovněž příspěvky státu, resp. zaměstnavatele povinného, a výnosy fondu, ve vztahu k nimž argumentaci „nepostižitelné části mzdy“ jakožto původu příspěvku (byť argumentaci chybnou) nelze použít již toliko z podstaty takového tvrzení.

9) Je tak možné shrnout, že exekuci (výkon rozhodnutí) příkázáním pohledávky z titulu penzijního připojištění povinného (fyzické osoby) u penzijního fondu lze za podmínek zákona (§ 303 a násl. o. s. ř.) provést bez ohledu na skutečnost, že část pohledávky může mít původ v exekučně nezabavitelných částkách mzdy povinného, neboť v tomto rozsahu částky mzdy vložení do úspor ve formě penzijního připojištění pozbyly původní charakter.

10) Protože napadené usnesení odvolacího soudu je „věcně“ správné, žádné vady řízení nebyly zjištěny (ani dovolatelem označeny) a v rozhodování soudů obou stupňů nelze spatřovat jakýkoli ústavněprávní deficit, Nejvyšší soud ze shora uvedených důvodů bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) dovolání povinného podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

Další články:

- [Vylučovací žaloba](#)
- [Osoba blízká](#)
- [Koncentrace řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Daňové řízení](#)

- [Daň z příjmů \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dočasná ochrana \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Kasační stížnost, předběžné opatření \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pěstounská péče \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Sociální služby \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Lhůta k vydání rozhodnutí v přezkumném řízení](#)